

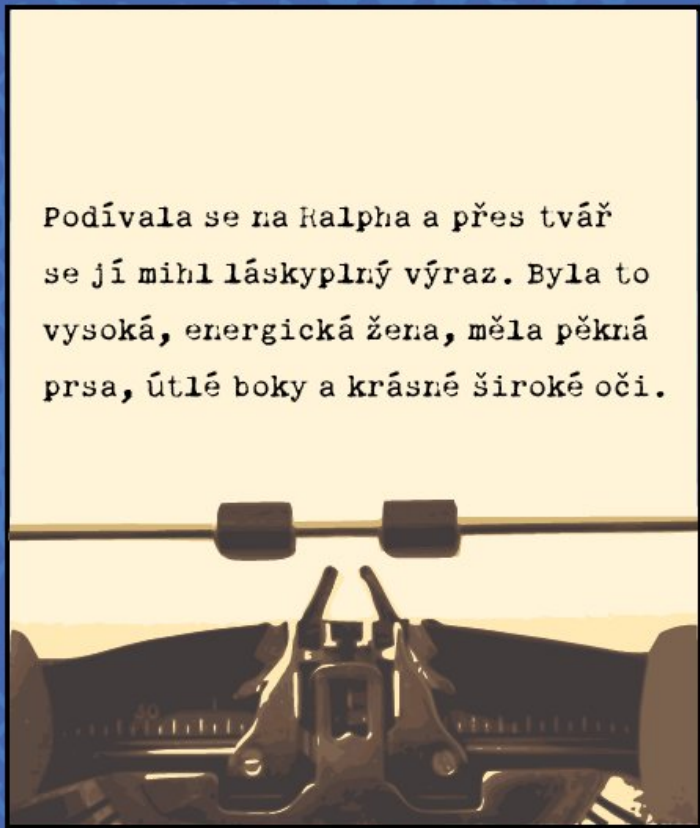
RAYMOND

RAYMOND

CARVER

BUĎ UŽ,
PROSÍM TĚ,
ZTICHA

Podívala se na Ralpha a přes tvář se jí mihl láskyplný výraz. Byla to vysoká, energická žena, měla pěkná prsa, útlé boky a krásné široké oči.

VOLVOX GLOBATOR

Raymond Carver

**BUĎ UŽ,
PROSÍM TĚ,
ZTICHA**

VOLVOX GLOBATOR

Raymond Carver

Will You Please Be Quiet, Please?

Přeložil Jiří Hrubý

Copyright © Raymond Carver 1976, Tess Gallagher 1989

All rights reserved

Translation © Jiří Hrubý, 2011

ISBN 978-80-7207-805-9

ISBN 978-80-7511-271-2 (epub)

ISBN 978-80-7511-272-9 (pdf)

Tuto knihu věnuji Maryann

*Tiskneme rty k emailovým okrajům hrníčků
a víme, že tahle mastnota, která plave
po kafi, nám jednoho dne zastaví srdce.*

(přeložila Eva Klimentová)

TLOUŠTÍK

Sedím s cigaretami nad kávou u kamarádky Rity a povídám jí o tom.

Povídám jí, co se mi stalo.

Nachyluje se jedna ospalá středa, když do mýho úseku Herb usadí takového tlustého pána.

Ten tlouštík je nejtlustší člověk, jakého jsem kdy viděla, přestože vypadá upraveně a je pěkně oblečený. Všechno je na něm veliké. Nejlépe se ale pamatuju na jeho prsty. Když stojím u nedalekého stolu, abych obsloužila starší pár, nejdříve si všimnu těch prstů. Vypadají třikrát větší než prsty normálního člověka – jsou dlouhé, tlusté, jako z tvarohu.

Obcházím své ostatní stoly – velmi náročnou skupinku čtyř obchodníků, další čtyřčlennou skupinu, tři muže a ženu, a ten starší pár. Leander nalil tlouštíkovi vodu a já mu dávám spoustu času na rozmyšlenou, než se u něj objevím.

Dobrý večer, říkám. Máte vybráno?

Teda Rito, říkám ti, byl jako hora.

Dobrý večer, povídá on. Zdravím vás. Ano, myslím, že už si můžeme objednat, dodává.

Tak takhle divně mluví. Neuvěřitelný. A každou chvíli si tichounce odfoukne.

Pro začátek si asi dáme hlávkový salát Caesar, říká. A potom misku polévky a k tomu chleba a máslo, když budete tak hodná. Pak snad ty jehněčí kotletky, pokračuje. A pečený brambor s kyselou smetanou. S moučníkem uvidíme později. Zatím děkujeme, říká a podává mi jídelní lístek.

Bože, Rito, to ale byly prsty.

Spěchám do kuchyně a dávám objednávku Rudymu. Ten si ji ode mě vezme a ušklíbne se. Znáš Rudyho, s ním je to těžký, když musí něco dělat.

Když vycházím z kuchyně, Margo... – vykládala jsem ti o Margo? O té, co uhání Rudyho? Tak Margo mi povídá: Co to máš za tlustýho kamaráda? To je teda tlustoch.

To ještě není všechno. Teď to teprve přijde.

Připravuju salát Caesar u jeho stolu a on sleduje každý můj pohyb, zatímco si maže krajíčky chleba máslem a odkládá je na jednu stranu – a pořád si při tom odfukuje. Zkrátka a dobře, jsem tak rozčilená nebo co, že mu převrhnou sklenici s vodou.

Moc se vám omlouvám, povídám. To je tak, když se pospíchá. Promiňte. Nepochopila jsem vás? Hned zavolám kolegu, aby vám vyměnil ubrus.

To nic, říká on. To se stává, povídá a odfoukne si. Nic si z toho nedělejte, nám to nevádí. Usmívá se, a když odcházím pro Leandera, ještě mi mává. Když se vrátím, abych mu nandala salát, vidím, že už stačil sníst všechn chleba s máslem.

O chvíli později, když mu nesu další chleba, spořádal už i salát. Víš, jak jsou tyhle saláty velký?

Jste velice laskavá, říká. Ten chleba je báječný, dodává.

Děkuju, já na to.

Je opravdu moc dobrý a vůbec to neříkáme jen tak. Takový chleba moc často nemíváme, povídá.

Odkud jste? ptám se ho. Mám dojem, že jsem vás tu ještě neviděla.

Na někoho takovýho bys asi jen tak nezapomněla, hihňá se Rita.

Z Denveru, povídá.

Už k tomu nic neříkám, i když jsem zvědavá.

Za chvílku vám přinesu polévku, pane, říkám a odcházím, abych dokončila ty své čtyři obchodníky, co si pořád vymýšlejí.

Když mu servíruju polévku, koukám, že chleba už zase zmizel. Právě si poslední kousek strká do pusy.

Věřte tomu, prosím vás, my takhle nejíme pořád, řekne a odfoukne si. Budete nám to muset prominout, dodává.

Vůbec o tom, prosím, nemluvte. Jsem ráda, když zákazníkovi chutná.

No, já nevím, říká. Snad se na to díváte takhle. Odfukuje. Upravuje si ubrousek a bere do ruky lžíci.

Kristepane, ten je teda tlustejl! říká Leander.

Vždyť za to nemůže, zastávám se ho, tak sklapni.

Pokládám na stůl další košík s chlebem a máslo. Jak vám chutnala polévka? ptám se.

Díky. Byla výborná, říká. Moc dobrá. Utírá si ústa a otře si i bradu. Máte dojem, že tu je horko, nebo to je jenom mně? ptá se.

Ne, je tu horko, říkám.

Asi si teda sundáme sako.

Jen si odložte. Člověk se má cítit pohodlně.

To je pravda. To je tedy naprostá pravda, povídá.

Ale za chvíli si všimnu, že má sako stále na sobě.

Dvě moje větší skupinky už jsou pryč a ten starší pár taky. Začíná se nám to vyprazdňovat. Když tlouštíkoví předkládám kotletky a pečený brambor a k tomu další chleba a máslo, je už v místnosti poslední.

Na brambor mu dávám spoustu kyselé smetany a přes to ještě kousky špeku a pažitku. A nesu mu další chleba a máslo.

Ještě nějaké přání?

Všechno v pořádku, říká a odfukuje. Výborně, díky, odfukuje ještě jednou.

Nechte si chutnat, říkám. Zvedám víčko od cukřenky a dívám se dovnitř. Muž přikyvuje a hledí na mě, dokud neodejdu.

Najednou mi je jasné, že o něco jde. Jenže nevím o co.

Co dělá ten tvůj Otesánek? Ty si kvůli němu ušoupeš nohy, říká Harriet. Znáš Harriet.

Jako moučník, říkám tlouštíkoví, vám mohu nabídnout Zelenou lucernu, což je naše specialita – pudinkový dort se šťávou –, nebo tam máme cheesecake, vanilkovou zmrzlinu či ananasový pohár.

Snad vás nezdržujeme, odfukuje si a tváří se starostlivě.

Ale vůbec ne, říkám. Samozřejmě že ne. Žádný spěch. Já vám ještě přinesu kávu a můžete si to zatím rozmyslet.

Tak my vám to řekneme na rovinu, povídá a trochu si poposedne. Dali bychom si Lucernu a pak by taky neškodila porce vanilkové

zmrzliny. A navrch trochu čokoládové polevy, když budete tak hodná. Už jsme vám řekli, že máme hlad, dodává.

Odcházím do kuchyně, abych mu připravila moučník, a Rudy se ozve: Harriet povídá, že tam máš nějakýho tlustocha z cirkusu. Je to pravda?

Rudy už má dole čepici i zástěru, takže si to dovedeš představit.

Teda, Rudy, povídám, ten ti je ale tlustej, jenže to vůbec není všechno.

Rudy se jenom směje.

Tak se mi zdá, že je na tlustý, říká.

Dej si majzla, Rudy, říká Joanne, která právě vešla do kuchyně.

Začínám žárlit, říká Rudy Joanne.

Pokládám před tloušťka moučník a stranou ještě velkou misku vanilkové zmrzliny polité čokoládou.

Děkujeme, říká.

Nemáte zač, já na to – a projede mnou divný pocit.

Věřte tomu nebo ne, povídá, ale my takhle vždycky nejedli.

Já můžu jíst, jak chci, a ne a ne přibrat, povídám. Ráda bych trochu přibrala.

Tak to my ne, říká. Kdybychom si mohli vybrat, tak bychom radši netloustli, ale vybrat si nemůžeme.

Pak popadne lžici a pustí se do toho.

A co dál? ptá se Rita. Zapaluje si mou cigaretu a přitahuje si židli blíž ke stolu. Teď to začíná být zajímavý, povídá.

To už je všechno. Dál už nic. Sní ty svoje moučníky a pak odchází. Potom jdeme domů my, Rudy a já.

To byl tlustoch, říká Rudy a protahuje se jako vždycky, když je unavený. Pak se zasměje a dál se dívá na televizi.

Dávám vodu na čaj a sprchuju se. Sahám si na břicho a přemýšlím, jaké by to bylo, kdybych měla děti a některé by bylo takhle strašně tlusté.

Nalévám vodu do konvice, dávám na podnos šálky, cukřenku a smetanu v kartonu a všechno to nesu Rudymu. Úplně jako by o tom přemýšlel, protože říká: Já kdysi znal jednoho tlustocha, vlastně

dva, ale pořádný, to když jsem byl kluk. To ale byli cvalíci. Už se nepamatuju, jak se jmenovali. Buřt – jinak jsme jednomu z nich ani neřekli. Bydlel vedle nás, byl to soused, pro nás to byl Buřt. Ten druhý kluk přišel až později. Ten zas dostal jméno Cvalda. Kromě učitelů mu nikdo jinak než Cvaldo neřekl. Buřt a Cvalda. Kdybych je tak někde měl na fotce, říká Rudy.

Nevím, co bych řekla, a tak pijeme čaj a za chvíli se zvedám a jdu si lehnout. Rudy vstává taky, vypíná televizi, zamyká vchod a začíná se svlékat.

Vlezu si do postele, sunu se až na kraj a ležím tam na břiše. Jenže Rudy hned, jak zhasne a vleze do postele, začne otravovat. Otočím se na záda a snažím se uvolnit, i když se mi nechce. Ale už je to tady. Když na mě vleze, najednou cítím, že jsem tlustá. Cítím, že jsem příšerně tlustá, tak tlustá, že Rudy je najednou úplně malinký – jako by tam skoro ani nebyl.

To je srandovní historka, říká Rita, ale mně je jasné, že neví, co si z toho má vybrat.

Začíná mě to deprimovat, ale nic jí vysvětlovat nebudu. Už jsem jí toho řekla až moc.

Sedí tam a čeká, jemnými prsty si pohrává s vlasy.

Na co čeká? To bych ráda věděla.

Je srpen.

Život se mi změní. Cítím to.

SOUSEDÉ

Bill a Arlene Millerovi spolu byli šťastni. Ale tu a tam mívali pocit, že v okruhu známých se právě na ně jaksi pozapomnělo a že jsou pozadu – Billovi nezbývalo než se věnovat účetnickým povinnostem a Arlene se zabývala rutinními úkony sekretářky. Někdy o tom spolu mluvili a hlavně se srovnávali s životem svých sousedů – Harriet a Jima Stoneových. Millerovým se zdálo, že Stoneovi žijí plněji a zajímavěji. Stoneovi se věčně vypravovali na večeri nebo měli společnost doma, či někam cestovali v souvislosti s Jimovou prací.

Stoneovi bydleli na stejném patře jako Millerovi. Jim byl obchodní cestující u firmy prodávající náhradní díly a často se mu podařilo skloubit služební cestu s výletem. Při těchto příležitostech bývali Stoneovi pryč tak deset dní, nejdříve jeli do Cheyenne a pak do St. Luis k příbuzným. Po dobu nepřítomnosti jim Millerovi dohlíželi na byt, krmili Micku a zalévali kytky.

Bill s Jimem si u auta podali ruce. Harriet s Arlene se držely za lokty a lehce se políbily na rty.

„Mějte se hezky,“ řekl Bill Harriet.

„Budeme se snažit,“ odpověděla. „Vy se tu taky mějte.“

Arlene přikývla.

Jim na ni mrkl. „Ahoj, Arlene. Pořádně na toho svýho dohlídni.“

„Neboj,“ řekla Arlene.

„Mějte se,“ řekl Bill.

„To víš, že jo,“ přikývl Jim a dotkl se Billyho paže. „A ještě jednou díky.“

Stoneovi odjížděli a mávali a Millerovi mávali také.

„No, kdybysme tak byli na jejich místě,“ řekl Bill.

„Dovolená by se nám teda sešla,“ přikývla Arlene. Cestou do schodů k jejich bytu vzala Billa za ruku a dala si ji kolem pasu.

Po večeri se Arlene ozvala: „Nezapomeň, že Micka to má první

večer s játrovou příchutí.“ Stála ve dveřích do kuchyně a skládala ručně tkaný ubrus, který jí Harriet vloni koupila v Santa Fé.

Bill vešel do bytu Stoneových a zhluboka se nadechl. Vzduch už byl nevětraný a slabě nasládlý. Na hodinách nad televizí, které vypadaly jako slunce, bylo půl deváté. Vzpomněl si, jak Harriet s těmi hodinami přišla domů, jak šla přes chodbu, aby je Arlene ukázala. Držela mosaznou skříňku v náručí a hovořila k ní přes hedvábný papír jako k dítěti.

Micka se mu otírala čumákem o trepky a pak si lehla na bok, hned ale vyskočila, když šel Bill do kuchyně a z hromady na lesklé odkapávací ploše vybral jednu plechovku. Nechal kočku žrát a zamířil do koupelny. Podíval se na sebe do zrcadla, pak zavřel oči a zase je otevřel. Otevřel lékárníčku. Našel lahvičku s pilulkami, přečetl si nálepku – *Harriet Stoneová. Jednou denně podle předpisu* – a strčil lahvičku do kapsy. Vrátil se do kuchyně, natočil vodu do konvičky a šel zpátky do obýváku. Zalil květiny, postavil konvičku na koberec a otevřel domácí bar. Zezadu vyndal láhev Chivas Regal. Dvakrát se napil, otřel si ústa do rukávu a vrátil láhev na místo.

Micka spala na kanapi. Zhasl světla, pomalu zamkl a ještě zkusil, jestli je zavřeno. Měl pocit, že něco zapomněl.

„Cos tam dělal tak dlouho?“ zeptala se Arlene. Seděla s nohama složenýma pod sebou a dívala se na televizi.

„Nic. Hrál jsem si s Mickou,“ řekl. Přešel k ní a sáhl jí na prsa.

„Pojď už, miláčku, do postele.“

Druhý den si Bill z dvacetiminutové odpolední přestávky vzal jen deset minut a odjel z práce už ve tři čtvrtě na pět. Zajel na parkoviště, právě když Arlene vyskočila z autobusu. Počkal, až vejde do domu, a vyběhl po schodech, aby ji chytil, až bude vystupovat z výtahu.

„Bože, Bille, tys mě polekal! Jseš tu brzy.“

Pokrčil rameny. „V práci nebylo co dělat.“

Nechala ho, aby odemkl jejím klíčem. Než za ní vstoupil dovnitř, otočil se ke dveřím na druhé straně chodby.

„Jdeme do postele,“ navrhl.

„Ted?“ zasmála se. „Co to do tebe vjelo?“

„Nic. Svlíkni se.“ Neobratně ji stiskl. „Panebože, Bille.“

Rozepnul si pásek.

Později si objednali čínu, a když jídlo dorazilo, hladově se beze slova najedli a poslouchali přitom gramodesky.

„Nesmíme zapomenout nakrmit Micku,“ řekla.

„Právě jsem na to myslel. Hned tam zajdu.“

Vybral pro kočku plechovku žrádla s rybí příchutí, pak natočil vodu do konvičky a vydal se zalévat. Když se vrátil do kuchyně, kočka štrachala ve své krabici. Upřeně na něj hleděla a pak se dál věnovala podestýlce. Otvíral všechny skříňky a prohlížel si konzervy, vložky, balíčky s různými potravinami, skleničky na víno a koktejly, porcelán, nádobí. Otevřel ledničku. Přičichl k celeru, dvakrát si ukousl z čedaru. Když šel do ložnice, žvýkal jablko. Postel mu připadala obrovská, huňatý bílý přehoz visel až k zemi. Vysunul zásuvku nočního stolku; našel krabičku s několika cigaretami a nacpal si je do kapsy. Pak přistoupil k šatníku a právě ho otevíral, když se ozvalo zafukání na dveře.

Šel kolem koupelny a cestou spláchl záchod.

„Co tady děláš?“ zeptala se Arlene. „Už jseš tady přes hodinu.“

„Opravdu?“

„Jo, opravdu.“

„Chtělo se mi na záchod.“

„Záchod máš doma.“

„Už jsem to nemohl vydržet.“

Večer se zase milovali.

Ráno přiměl Arlene, aby ho omluvila v práci. Vysprchoval se, oblékl a udělal si lehkou snídani. Snažil se zabrat do knihy. Vyrázil ven na procházku a hned se cítil lépe. Ale po chvíli, ruce stále v kapsách, se vrátil do bytu. Zastavil se u dveří Stoneových, jestli náhodou neuslyší kočku. Pak odemkl svůj byt a šel si do kuchyně pro klíč.

Zdálo se mu, že je uvnitř chladněji než v jejich bytě, a také větší tma. Přemýšlel, jestli květiny nemají vliv na teplotu vzduchu. Vyhlédl z okna a pak pomalu procházel místnostmi a pečlivě zkoumal všechno, co mu padlo do očí. Jeden předmět po druhém. Viděl popelníky, kusy nábytku, kuchyňské potřeby, hodiny. Viděl všechno. Nakonec vstoupil do ložnice a u nohou se mu objevila kočka. Jednou ji pohládl, odnesl ji do koupelny a zavřel dveře.

Lehl si na postel a zíral do stropu. Chvilí ležel se zavřenýma očima a pak si strčil ruku pod pásek. Snažil se vzpomenout, co je za den. Snažil se vzpomenout, kdy se mají Stoneovi vrátit, a pak ho napadlo, jestli se ještě vůbec někdy vrátí. Nevybavoval si jejich obličej, ani jak mluví nebo se oblékají. Vzdychl si a namáhavě se skulil z postele, aby se sklonil nad toaletkou a mohl se podívat do zrcadla.

Otevřel prádelník a vybral si plážovou košili. Po chvilce hledání našel pečlivě vyžehlené bermudy. Byly pověšené přes hnědé keprové kalhoty. Shodil ze sebe oblečení a vklouzl do šortek a košile. Znovu se podíval do zrcadla. Šel do obývacího pokoje, nalil si pití a na zpáteční cestě do ložnice pomalu usrkával. Oblékl si modrou košili, tmavý oblek, modrobílou kravatu. Obul si černé mokasíny. Sklenička byla prázdná, a tak si šel pro další.

Když byl zpátky v ložnici, sedl si na židli, přehodil si nohu přes nohu a usmíval se. Díval se na sebe do zrcadla. Dvakrát zazvonil telefon a zase přestal. Dopil a svlékl si oblek. Chvilí se přehraboval ve vrchních zásuvkách, až vytáhl kalhotky a podprsenku. Natáhl si kalhotky, zapnul podprsenku a pátral v šatníku po vhodných šatech. Oblékl si černobíle kostkovanou sukni a zkoušel zapnout zip. Pak si oblékl vínovou halenku se zapínáním vepředu. Zvažoval i její boty, ale bylo mu jasné, že do těch se nevejde. Dlouho zpoza záclony vyhlížel oknem obývacího pokoje. Pak se vrátil do ložnice a všechno uložil.

Neměl hlad. Ona také mnoho nejedla. Nesměle na sebe pohlédli a usmáli se. Vstala od stolu a podívala se, jestli je klíč na polici, a pak rychle sklídila se stolu.

Stál ve dveřích kuchyně, kouřil cigaretu a pozoroval svou ženu, jak si bere klíč.

„Jdu naproti, udělej si zatím pohodlí,“ řekla. „Přečti si noviny nebo něco.“ Sevřela klíč v dlani. Řekla mu, že vypadá unaveně.

Snažil se soustředit na zprávy. Přečetl noviny a pustil televizi. Nakonec přešel přes chodbu. Dveře byly zavřené.

„To jsem já. Jseš tam ještě?“ zavolal.

Za chvíli se dveře odemkly a Arlene vyšla ven a zavřela za sebou. „To jsem tam byla tak dlouho?“ zeptala se.

„To jsi teda byla.“

„Opravdu? To jsem si asi hrála s Mickou.“

Prohlížel si ji, až uhnula pohledem. Ruku ještě měla na klíce.

„Je to zvláštní,“ řekla. „Víš – chodit takhle k někomu do bytu.“

Přikývl, sundal jí ruku z kliky a vedl ji ke dveřím jejich bytu. Otevřel a vešli dovnitř.

„To teda je zvláštní,“ řekl.

Všiml si, že má vzadu na svetru bílá vlákna. Tváře jí hořely. Začal ji líbat na krku a vlasech, otočila se a polibky opětovala.

„Krucí,“ řekla. „Krucí, krucí,“ prozpěvovala a tleskala rukama jako malá holka. „Teď jsem si vzpomněla. Úplně jsem zapomněla, proč jsem tam vlastně šla. Nenakrmila jsem Micku a nezalila kytky.“ Podívala se na něj. „Není to praštný?“

„Ani ne. Počkej chvíli. Vezmu si cigarety a půjdu tam s tebou.“

Čekala, až zavře a zamkne dveře. Pak ho vzala za biceps a řekla: „Musím ti něco říct. Našla jsem nějaký obrázek.“

Zarazil se uprostřed chodby. „Jaký obrázek?“

„Uvidíš,“ řekla a dívala se na něj.

„Nekecej.“ Usmál se. „A kde?“

„V šuplíku.“

„To mi neříkej.“

Pak dodala: „Možná že už se nevrátěj.“ Hned ji vlastní slova zarazila.

„To by se klidně mohlo stát,“ řekl. „Může se stát všelicos.“

„Nebo se možná vrátěj a...“ Větu nedokončila.

Drželi se těch několik kroků přes chodbu za ruce, a když promluvil, málem ho ani neslyšela.

„Klíč,“ řekl. „Dej mi ho.“

„Cože?“ zeptala se. Dívala se na dveře.

„Ten klíč,“ opakoval. „Klíč máš ty.“

„Kristepane, já ho nechala uvnitř.“

Zkusil otočit klikou. Bylo zamčeno. Pak to zkusila ona. Knoflíkem na dveřích otočit nešlo. Otevřela ústa a ztěžka dýchala, jako by na něco čekala. Rozevřel náruč a ona mu do ní vklouzla.

„Nic se neboj,“ pošeptal jí do ucha. „Pro boha živýho, neboj se.“

Stáli na místě. Drželi se. Opírali se o dveře, jako by se schovávali před větrem, a objímali se.